

REZUMARE A DREPTURILOR DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ A COPILULUI. DREPTUL SECURITĂȚII SOCIALE

Cons. jur., drd. Loredana NICOLAE

Abstract

The document identifies and defines the principle of the best interests of the child, imposing respect and promotion of children's rights, ensuring child protection, through the specific activity realised by state institutions and public authorities with responsibilities in this field.

Keywords: *Child rights, child protection, social assistance, family, the romanian state authorities.*

„Dată fiind lipsa sa de maturitate fizică și intelectuală, copilul are nevoie de protecție și îngrijire specială, inclusiv de o protecție juridică adecvată, atât înainte, cât și după nașterea sa” – Declarația Drepturilor Copilului

Noțiuni introductive

Sistemul național de asistență socială reprezintă ansamblul de instituții și măsuri prin care statul, prin autoritățile administrației publice centrale și locale, colectivitatea locală și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.

Asistența socială, componentă a sistemului național de protecție socială, cuprinde serviciile sociale și prestațiile sociale acordate în vederea dezvoltării capacităților individuale sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

Obiectivul intervenției asistenței sociale este de a sprijini pe cei aflați în dificultate să obțină condițiile necesare unei vieți decente, ajutându-i să-și dezvolte propriile capacități și competențe pentru o funcționare socială corespunzătoare.

Aceste persoane sau grupuri, pe o perioadă de timp mai scurtă sau mai îndelungată, nu pot duce o viață activă, autosuficientă, fără un ajutor economic sau fără un suport fizic, moral, social sau cultural din exterior.

Ajutorul are în vedere, de regulă, o perioadă limitată de timp, până când persoanele în dificultate își găsesc resurse sociale, psihologice, economice de a putea duce o viață normală, autosuficientă.

Următoarele categorii constituie în mod special obiectul intervenției asistenței sociale: familiile sărace, copiii care trăiesc într-un mediu familial/social advers, abandonati și instituționalizați, minorii delincvenți, tinerii neintegrați, persoanele dependente de drog, alcool, persoanele abuzate fizic, sexual, persoane cu dizabilități fizice sau mintale, persoanele cu boli cronice fără susținători legali, persoanele vârstnice neajutorate, persoanele care au suferit în urma calamităților naturale, sociale, persecuții și discriminări de orice tip etc.

De asemenea, asistența socială, ca parte esențială a protecției sociale, reprezintă un mod operativ de punere în aplicare a programelor de protecție socială pentru categoriile menționate mai sus.

Ea asigură, astfel, prin serviciile sale specifice, atenuarea parțială a inegalităților existente, ajutându-i să se integreze normal în comunitate, dar mai ales să-și recapete propria lor autonomie.

Sistemul asistenței sociale se bazează pe următorul principiu: din fonduri bugetare de stat sau din fonduri obținute voluntar de la indivizi sau de la comunitate sunt sprijinite persoanele în dificultate, în funcție de profilul necesităților lor. În acest caz, prestația se face în funcție de nevoile existente, conform principiului solidarității, nefiind dependentă de vreo contribuție personală anterioară, ca în cazul asigurărilor sociale.

De regulă, sprijinul acordat persoanelor în nevoie prin sistemul asistenței sociale nu este precizat decât în limitele generale prin lege, urmând a fi specificat prin analiza de la caz la caz a situațiilor concrete, prin anchete sociale efectuate de specialiști în asistență socială.

Un sistem social complex de asistență socială este complementar, cu profesioniști de înaltă pregătire bazată pe competențe moderne¹.

Orice alte reglementări adoptate în domeniul respectării și promovării drepturilor copilului, precum și orice act juridic emis sau, după caz, încheiat în acest domeniu se subordonează cu prioritate principiului interesului superior al copilului.

Interesul superior al copilului se circumscrie dreptului copilului la o dezvoltare fizică și morală normală, la echilibru socioafectiv și la viața de familie. Principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu

---

¹ Elena Zamfir, *Asistența socială față în față cu societatea riscurilor, din perspectiva politicilor sociale europene*, 2012, pp. 124-125.

drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal.

Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.

Autoritățile și organismele menționate mai sus sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.

În determinarea interesului superior al copilului se au în vedere cel puțin următoarele:

- nevoile de dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate și stabilitate și apartenență la o familie;
- opinia copilului, în funcție de vârsta și gradul de maturitate;
- istoricul copilului, având în vedere, în mod special, situațiile de abuz, neglijare, exploatare sau orice altă formă de violență asupra copilului, precum și potențialele situații de risc care pot interveni în viitor;
- capacitatea părinților sau a persoanelor care urmează să se ocupe de creșterea și îngrijirea copilului de a răspunde nevoilor concrete ale acestuia;
- menținerea relațiilor personale cu persoanele față de care copilul a dezvoltat relații de atașament.

1. Drepturi și libertăți civile

Printre cele mai importante, se află:

- **dreptul la stabilirea și păstrarea identității sale;**

Copilul este înregistrat imediat după naștere și are de la această dată dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, dacă este posibil, de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit, crescut și educat de aceștia. Părinții aleg numele și prenumele copilului, în condițiile legii.

- **dreptul de a-și păstra cetățenia, numele și relațiile de familie, în condițiile prevăzute de lege, fără nicio ingerință;**

Dacă se constată că un copil este lipsit, în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele dintre acestea, instituțiile și autoritățile publice sunt obligate să ia de urgență toate măsurile necesare în vederea restabilirii identității copilului.

- **dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament;**

Copilul are dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior.

Părinții sau un alt reprezentant legal al copilului nu pot împiedica relațiile personale ale acestuia cu bunicii, frații și surorile ori cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie decât în cazurile în care instanța decide în acest sens, apreciind că există motive temeinice de natură a primejdiei dezvoltarea fizică, psihică, intelectuală sau morală a copilului.

În caz de neînțelegere între părinți cu privire la modalitățile de exercitare a dreptului de a avea legături personale cu copilul, instanța va stabili un program în funcție de vârsta copilului, de nevoile de îngrijire și educare ale acestuia, de intensitatea legăturii afective dintre copil și părintele la care nu locuiește, de comportamentul acestuia din urmă, precum și de alte aspecte relevante în fiecare caz în parte.

- dreptul de a-și cunoaște rudele și de a întreține relații personale cu acestea, precum și cu alte persoane alături de care copilul s-a bucurat de viața de familie, în măsura în care acest lucru nu contravine interesului său superior;

- dreptul la protejarea imaginii sale publice și a vieții sale intime, private și familiale;

Este interzisă orice acțiune de natură să afecteze imaginea publică a copilului sau dreptul acestuia la viață intimă, privată și familială.

- dreptul la libertate de exprimare;

Libertatea copilului de a căuta, de a primi și de a difuza informații de orice natură, care vizează promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale, sănătatea sa fizică și mentală, sub orice formă și prin orice mijloace la alegerea sa, este inviolabilă.

- dreptul la libertate de gândire, de conștiință și de religie;

Părinții îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în condițiile legii, ținând seama de opinia, vârsta și de gradul de maturitate a acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

- dreptul la liberă asociere în structuri formale și informale, precum și libertatea de întrunire pașnică, în limitele prevăzute de lege;

Autoritățile administrației publice locale, unitățile de învățământ și alte instituții publice sau private competente iau măsurile necesare asigurării exercitării corespunzătoare a drepturilor în acest sens

- dreptul la viață culturală proprie, la declararea apartenenței sale etnice, religioase, la practicarea propriei sale religii, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai comunității din care face parte;

- dreptul la respectarea personalității și individualității sale și nu poate fi supus pedepselor fizice sau altor tratamente umilitoare ori degradante;

- **dreptul să depună singur plângeri referitoare la încălcarea drepturilor sale fundamentale;**

Copilul este informat de către părinte/reprezentant legal asupra drepturilor și îndatoririlor ce îi revin, precum și asupra modalităților de exercitare și îndeplinire a acestora.

Îndatoririle copilului se stabilesc în funcție de vârsta și gradul de maturitate, fără ca acestea să conducă la încălcări ale drepturilor sale.

2. Drepturi ce decurg din mediul familial și îngrijirea alternativă

- **dreptul să crească alături de părinții săi;**

Părinții au obligația să asigure copilului, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, orientarea și sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor prevăzute în prezenta lege. Părinții copilului au dreptul să primească informațiile și asistența de specialitate necesare în vederea îngrijirii, creșterii și educării acestuia.

- **dreptul să fie crescut în condiții care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și social;**

În acest scop, părinții sunt obligați:

- a) să supravegheze copilul;
- b) să coopereze cu copilul și să îi respecte viața intimă, privată și demnitatea;
- c) să informeze copilul despre toate actele și faptele care l-ar putea afecta și să ia în considerare opinia acestuia;
- d) să întreprindă toate măsurile necesare pentru realizarea drepturilor copilului lor;
- e) să coopereze cu persoanele fizice și persoanele juridice care exercită atribuții în domeniul îngrijirii, educării și formării profesionale a copilului.

Copilul nu poate fi separat de părinții săi sau de unul dintre ei, împotriva voinței acestora, cu excepția cazurilor expres și limitativ prevăzute de lege, sub rezerva revizuirii judiciare și numai dacă acest lucru este impus de interesul superior al copilului.

Serviciul public de asistență socială va lua toate măsurile necesare pentru depistarea precoce a situațiilor de risc care pot determina separarea copilului de părinții săi, precum și pentru prevenirea comportamentelor abuzive ale părinților și a violenței în familie.

Orice separare a copilului de părinții săi, precum și orice limitare a exercițiului drepturilor părintești trebuie să fie precedate de acordarea sistematică a serviciilor și prestațiilor prevăzute de lege, cu accent deosebit pe informarea corespunzătoare a părinților, consilierea acestora, terapie sau mediere, acordate în baza unui plan de servicii. Acest plan se întocmește și se pune în aplicare de către serviciul public de asistență socială, organizat la nivelul municipiilor și orașelor, precum și de

persoanele cu atribuții de asistență socială din aparatul propriu al consiliilor locale comunale din unitatea administrativ-teritorială unde se află copilul, în urma evaluării situației copilului și a familiei acestuia.

Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de ocrotirea părinților săi sau care, în vederea protejării intereselor sale, nu poate fi lăsat în grija acestora are dreptul la **protecție alternativă**.

Acest tip de protecție include instituirea tutelei, măsurile de protecție special și adopția.

În alegerea uneia dintre aceste soluții autoritatea competentă va ține seama în mod corespunzător de necesitatea asigurării unei anumite continuități în educarea copilului, precum și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică.

Tutela se instituie de către instanța judecătorească în a cărei circumscripție teritorială domiciliază sau a fost găsit copilul.

3. Sănătatea și bunăstarea copilului

Copilul are dreptul de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge și de a beneficia de serviciile medicale și de recuperare necesare pentru asigurarea realizării efective a acestui drept.

Accesul copilului la servicii medicale și de recuperare, precum și la medicația adecvată stării sale în caz de boală este garantat de către stat, costurile aferente fiind suportate din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate și de la bugetul de stat.

Organele de specialitate ale administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și orice alte instituții publice sau private cu atribuții în domeniul sănătății sunt obligate să adopte, toate măsurile necesare pentru:

- a) reducerea mortalității infantile;
- b) asigurarea și dezvoltarea serviciilor medicale primare și comunitare;
- c) prevenirea malnutriției și a îmbolnăvirilor;
- d) asigurarea serviciilor medicale pentru gravide în perioada pre- și postnatală, indiferent dacă acestea au sau nu au calitatea de persoană asigurată în sistemul asigurărilor sociale de sănătate;
- e) informarea părinților și a copiilor cu privire la sănătatea și alimentația copilului, inclusiv cu privire la avantajele alăptării, igienei și salubrității mediului înconjurător;
- f) dezvoltarea de acțiuni și programe pentru ocrotirea sănătății și de prevenire a bolilor, de asistență a părinților și de educație, precum și de servicii în materie de planificare familială;
- g) verificarea periodică a tratamentului copiilor care au fost plasați pentru a primi îngrijire, protecție sau tratament;

h) asigurarea confidențialității consultanței medicale acordate la solicitarea copilului;

i) derularea sistematică în unitățile școlare de programe de educație pentru viață, inclusiv educație sexuală pentru copii, în vederea prevenirii contactării bolilor cu transmitere sexuală și a gravidității minorelor.

Părinții sunt obligați să solicite asistență medicală pentru a asigura copilului cea mai bună stare de sănătate pe care o poate atinge și pentru a preveni situațiile care pun în pericol viața, creșterea și dezvoltarea copilului.

Copilul are dreptul de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. Copilul cu handicap are dreptul la îngrijire specială, adaptată nevoilor sale. Copilul cu handicap are dreptul la educație, recuperare, compensare, reabilitare și integrare, adaptate posibilităților proprii, în vederea dezvoltării personalității sale².

4. Educație, activități recreative și culturale

Copilul are dreptul de a primi o educație care să îi permită dezvoltarea, în condiții nediscriminatorii, a aptitudinilor și personalității sale.

Părinții copilului au cu prioritate dreptul de a alege felul educației care urmează să fie dată copiilor lor și au obligația să înscrie copilul la școală și să asigure frecventarea cu regularitate de către acesta a cursurilor școlare.

Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere încuviințarea instanței judecătorești de a-și schimba felul învățaturii și al pregătirii profesionale.

Ministerul Educației Naționale, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, precum și inspectoratele școlare și unitățile de învățământ, ca instituții ale administrației publice locale cu atribuții în domeniul educației, sunt obligate să întreprindă măsuri necesare pentru:

a) facilitarea accesului la educația preșcolară și asigurarea învățământului general obligatoriu și gratuit pentru toți copiii;

b) dezvoltarea de programe de educație pentru părinții tineri, inclusiv în vederea prevenirii violenței în familie;

c) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care nu pot răspunde la cerințele programei școlare naționale, pentru a nu intra prematur pe piața muncii;

d) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care au abandonat școala, în vederea reintegrării lor în sistemul național de învățământ;

e) respectarea dreptului copilului la timp de odihnă și timp liber, precum și a dreptului acestuia de a participa liber la viața culturală și artistică;

² Alexandru Țiclea, *Dreptul Securității Sociale*, București, 2007, pp. 153-154.

f) prevenirea abandonului școlar din motive economice, luând măsuri active de acordare a unor servicii sociale în mediul școlar, cum sunt: hrană, rechizite, transport și altele asemenea;

g) facilitarea accesului la programe de educație pentru sănătate al tuturor elevilor înscriși în învățământul preuniversitar.

În cadrul procesului instructiv-educativ, copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, personalul didactic auxiliar și cel administrativ și de a fi informat asupra drepturilor sale, precum și asupra modalităților de exercitare a acestora.

Pedepsele corporale sau alte tratamente degradante în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise.

Copilul, personal și, după caz, reprezentat sau asistat de reprezentantul său legal, are dreptul de a contesta modalitățile și rezultatele evaluării și de a se adresa în acest sens conducerii unității de învățământ, în condițiile legii.

Cadrele didactice au obligația de a referi centrelor județene de resurse și asistență educațională/Centrului Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională cazurile de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului și de a semnală serviciului public de asistență socială sau, după caz, direcției generale de asistență socială și protecția copilului, aceste cazuri.

Copilul are dreptul la odihnă și vacanță.

Copilul trebuie să beneficieze de timp suficient pentru odihnă și vacanță, să participe în mod liber la activități recreative proprii vârstei sale și la activitățile culturale, artistice și sportive ale comunității.

Autoritățile publice au obligația să contribuie, la asigurarea condițiilor exercitării în condiții de egalitate a acestui drept.

Autoritățile publice au obligația să asigure locuri de joacă suficiente și adecvate pentru copii, în mod special în situația zonelor intens populate.

Bibliografie

I. Legislație

1. Legea nr. 47/2006 privind sistemul național de asistență socială;
2. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

II. Lucrări de specialitate

1. Alexandru Țiclea, *Dreptul Securității Sociale*, București, 2007;
2. Elena Zamfir, *Asistența socială față în față cu societatea riscurilor, din perspectiva politicilor sociale europene*, 2012.

DESPRE CONTRACTUL DE ACTIVITATE SPORTIVĂ ȘI ALE SALE CONTROVERSE JURIDICE

Prof. univ. dr. Titus PRESCURE

Asist. univ. dr. Georgeta-Bianca SPÎRCHEZ

*Facultatea de Drept
Universitatea Transilvania din Brașov*

Abstract

The current study is part of the series dedicated to the sports activity contract, a sui generis contract, with a particular legal physiognomy, whose legal nature continues to be subject to legal controversies, with criticism expressed in terms of a normative solution, at least uninspired, which disadvantages and discriminates, even, professional athletes, by their lack of protective framework specific to employment relationships. These controversies are also reflected in the contentious plan, since the debate on the legal nature of these types of contracts is noticed in the determination of the court jurisdiction. In our approach, we intend, firstly, to refer to the specifics of the sports activity which undoubtedly requires the existence of special norms for the contractual relationship between the professional athlete and the sports structure. Then, we will critically explore the existing national legislative framework for our object of study, following to exemplify, by a few case-law decisions, being interested in outlining the reasoning of the courts when it comes to understanding the nature and legal regime applicable to this type of contract.

Keywords: *sports activity contract, professional athlete, employment relationships, independent activities, requalification.*

1. Considerații introductive privind specificul activităților în materie sportivă

Pornind de la multiplele beneficii ale sportului (sociale, culturale, economice, dar mai ales cele cu impact asupra sănătății publice)¹, se acceptă astăzi faptul că

---

¹ La nivelul Uniunii Europene, Rezoluția Parlamentului European din 2 februarie 2012 privind dimensiunea europeană a sportului subliniază faptul că „sportul e hotărâtor pentru starea de sănătate în